

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Kateřiny Mrázové, Ph.D., v právní věci žalobce **V. R.**, zastoupeného JUDr. Jaroslavem Trunečkem, advokátem se sídlem Dobříš, Pleskotova 1698, adresa pro doručování: Praha 2, Fügnerovo nám. 1808/3, proti žalované **Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně**, se sídlem Zlín, nám. T. G. Masaryka 5555, o žalobě proti rozhodnutí rektora Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně ze dne 18. 8. 2011, č. j. 913/R/2011,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí rektora Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně ze dne 18. 8. 2011, č. j. 913/R/2011, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **j e p o v i n n a** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 7 800 Kč, a to k rukám jeho advokáta JUDr. Jaroslava Trunečka do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Děkanka Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně rozhodnutím ze dne 14. 7. 2011, č. j. FHS/SO/473/14-07-2011 (dále též „rozhodnutí děkanky“), vyloučila žalobce podle § 65 odst. 1 písm. c) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, ze

studia v bakalářském studijním programu Specializace v pedagogice, studijním oboru Sociální pedagogika na dotčené fakultě.

[2] Žalobcovu žádost o přezkoumání rozhodnutí děkanky zamítl rektor Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně rozhodnutím ze dne 18. 8. 2011, č.j. 913/R/2011 (dále jen „rozhodnutí rektora“), a rozhodnutí děkanky potvrdil.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

[3] Proti rozhodnutí rektora podal žalobce včas žalobu. Stručně popsal průběh správního řízení a namítl, že rozhodnutí děkanky i rektora jsou nepřezkoumatelná. Zákon o vysokých školách vylučuje použití obecných předpisů o správním řízení, sám však požadavky na odůvodnění nijak neupravuje. Tyto požadavky je tak třeba dovodit s odkazem na obecné požadavky na správní rozhodnutí.

[4] Disciplinárním přestupkem je dle § 64 zákona o vysokých školách zaviněné porušení povinností stanovených zákonem nebo vnitřními předpisy. Kromě samotného jednání je tak nutno zkoumat i zavinění. Vyloučení ze studia lze přitom jako nejprísnejší z možných sankcí uložit dle § 65 odst. 3 zákona o vysokých školách pouze za úmyslně spáchaný přestupek. Je tedy nutno zkoumat nejen zavinění, ale i jeho formu (úmysl je obligatorní podmínkou vyloučení ze studia), a příslušný závěr poté pojmout do odůvodnění spolu s popisem jednání, kterým měl být přestupek spáchán. Odůvodnění obou rozhodnutí tento požadavek nesplňují. Úmysl nebyl prokázán, jeho existence dokonce nebyla v žádném z rozhodnutí výslovně tvrzena.

[5] Z odůvodnění by též mělo být zřejmé, jakými úvahami se správní orgán řídil, k jakým tvrzením a důkazům přihlédl a jak věc posoudil. Odůvodnění rozhodnutí děkanky však obsahuje pouze popis skutku a odkaz na doporučení disciplinární komise, aniž by se vyrovnalo s argumentací žalobce. V odůvodnění rozhodnutí rektora je pak uveden pouze závěr o souladu předchozího rozhodnutí i závěrů disciplinární komise se zákonem a vnitřními předpisy. Nedostatek odůvodnění nemůže zhojit ani odkaz na závěry disciplinární komise, které součástí žádného z rozhodnutí nejsou.

[6] Žalobce poukázal i na svůj rozhovor s děkankou Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která před ním vyjádřila přesvědčení, že úmysl v jeho případě nelze prokázat.

[7] Pochybení obsažená v rozhodnutí děkanky nebyla rozhodnutím rektora napravena.

[8] Žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí rektora a případně též rozhodnutí děkanky zrušil.

III. Vyjádření žalované k žalobě

[9] Žalovaná ve vyjádření k žalobě jako důvod pro vyloučení žalobce ze studia označila skutečnost, že se tento ve své bakalářské práci „Bezdomovectví – fenomén dnešní doby“ dopustil plagiátorství, neboť pro zpracování praktické části práce užil část diplomové práce „Fenomén bezdomovectví a formy nejefektivnější pomoci“ autorky Bc. P. Š. z roku 2009. Tato skutečnost byla žalovanou zjištěna pomocí systému „Theses“, který je vysokými školami používán za účelem odhalení vzájemné shody v textech studenty odevzdávaných kvalifikačních prací. Tento systém žalovanou upozornil na to, že bakalářská práce žalobce

vykazuje v praktické části značnou shodu s výše uvedenou prací Bc. Š. Následně provedli zaměstnanci žalované detailní kontrolu obou prací a poté zahájili disciplinární řízení se žalobcem. Při obhajobě odevzdané práce dne 21. 6. 2011 žalobce neuspěl.

[10] Tvrzení žalobce, že shoda jeho práce s prací Bc. Š. vznikla v podstatě nedopatřením, když do své práce omylem zařadil část textu, která mu měla sloužit jako vzor, je zcela účelové a lehce vyvratitelné. Detailní kontrolou bylo zjištěno, že text použitý žalobcem v jeho práci neodpovídá textu opsané práce doslovně, jak by tomu bylo, kdyby došlo k žalobcem tvrzené „technické“ záměně obou textů. Texty se v příslušné části shodují, v žalobcově práci jsou však pozměněny detaily, jako jména osob, místa, data, apod. Nejednalo se tak o pouhou záměnu textů z nepozornosti či nedopatření, ale o cílenou, účelovou a z povahy věci úmyslnou manipulaci s textem opsané práce. Jejím výsledkem bylo vytvoření textu odevzdaného žalobcem.

[11] Své tvrzení o nedopatření žalobce zopakoval při svém vystoupení před disciplinární komisí dne 13. 7. 2011. Nebyl však schopen řádně vysvětlit podstatné okolnosti sepsání práce, a to zejména v praktické části, nezodpověděl otázky členů komise týkající se metod při zpracování výzkumu či poznámek ze samotného terénního výzkumu. Disciplinární komise navrhla vyloučení žalobce ze studia.

[12] Řada žalobních tvrzení není doložena patřičnými důkazy. Jde zejména o tvrzení, že žalobce měl snahu své pochybení ihned napravit, či že pracovníci žalované odmítli opravenou verzi žalobcovy bakalářské práce převzít. Žalobce práci odevzdal v poslední možný den 6. 5. 2011. Bez ohledu na termín odevzdání práce přitom žalovanou používaný systém studijní agendy (IS/STAG) neumožňuje již jednou odevzdanou práci vyměnit.

[13] Úmysl žalobce považuje žalovaná za prokázaný tím, že k úpravě příslušných částí opsané práce a jejímu odevzdání jako práce vlastní nemůže z povahy věci dojít samovolně či pouhým nedopatřením.

[14] Žalovaná má za důležitý i fakt, že žalobce během přípravy práce nespolupracoval s vedoucím své práce a průběžné znění s ním nekonzultoval.

[15] Odůvodnění obou rozhodnutí je v souladu se zákonem o vysokých školách. V této souvislosti žalovaná podotkla, že žalobce byl účasten jednání disciplinární komise, jehož výstup byl podkladem pro vydání těchto rozhodnutí.

[16] Z uvedených důvodů žalovaná navrhla, aby soud žalobu zamítl.

IV. Posouzení věci Krajským soudem v Brně

[17] Zdejší soud v mezích žalobních bodů přezkoumal napadená rozhodnutí žalované včetně řízení předcházejících jejich vydání, a shledal, že **žaloba je důvodná**. Postupoval při tom bez jednání ve smyslu § 51 odst. 2 a § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[18] V daném případě byla napadenými rozhodnutími žalobci za spáchání disciplinárního přestupku uložena sankce vyloučení ze studia dle § 65 odst. 1 písm. c) zákona o vysokých školách. Podle § 68 odst. 1 téhož zákona se na rozhodování o právech a povinnostech studenta nevztahují obecné předpisy o správním řízení. Rozhodnutí ve věcech disciplinárního přestupku musí být vyhotoveno písemně, musí obsahovat odůvodnění a poučení o možnosti

podat žádost o přezkoumání a musí být studentovi doručeno do vlastních rukou [§ 68 odst. 3 písm. h) zákona o vysokých školách].

[19] Jak vyplynulo ze správního spisu, ve výroku rozhodnutí děkanky je uvedeno, že žalobce je vyloučen ze studia v předmětném bakalářském studijním programu. V odůvodnění tohoto rozhodnutí je pouze konstatováno, že při vypracování bakalářské práce „Bezdomovectví – fenomén dnešní doby“ předložené dne 6. 5. 2011 k obhajobě na řádný termín státní závěrečné zkoušky konané dne 21. 6. 2011 se žalobce dopustil disciplinárního přestupku plagiátorství. Disciplinární komise na svém jednání dne 13. 7. 2011 doporučila žalobce za tento přestupek vyloučit ze studia.

[20] Podáním ze dne 28. 7. 2011 žalobce v souladu s § 68 odst. 4 zákona o vysokých školách požádal o přezkoumání rozhodnutí děkanky. Uvedl, že vzhledem ke stresu a nedostatku času došlo nedopatřením k záměně souboru. Popsal též svou osobní situaci v době kompletace diplomové práce a své kroky vůči fakultě po zjištění pochybení. Zdůraznil, že se nejednalo o úmyslný čin, a dále též to, že se po celou dobu studia nedopustil žádného provinění, řádně plnil studijní povinnosti a včas a řádně platil poplatky za delší studium. Navrhl zmírnění rozhodnutí děkanky tak, aby mu bylo umožněno studium dokončit.

[21] Rektor Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně žalobou napadeným rozhodnutím žalobcovu žádost o přezkoumání rozhodnutí děkanky zamítl a rozhodnutí děkanky potvrdil. V odůvodnění uvedl: *„Výše napadené rozhodnutí děkanky jsem dle zákona přezkoumal, zda bylo vydáno v souladu se zákonem a vnitřními předpisy UTB. V uvedeném kontextu jsem též posuzoval skutečnosti, které uvádíte v žádosti o přezkoumání rozhodnutí. V závěrech vyplývajících ze zasedání disciplinární komise, které se konalo dne 13. července 2011, jsem neshledal žádné nedostatky či nesrovnalosti. Po zhodnocení všech výše uvedených skutečností jsem rozhodl tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí, neboť rozhodnutí děkanky bylo vydáno v souladu se zákonem a vnitřními předpisy UTB.“*

[22] Jak plyne z výše citovaných ustanovení zákona o vysokých školách, musí každé (bez ohledu na instanci) rozhodnutí „ve věci disciplinárního přestupku“ obsahovat odůvodnění. Byť tento zákon uvádí, že na rozhodování o právech a povinnostech studenta se nevztahují obecné předpisy o správním řízení, sám blíže neupravuje, jak má takové odůvodnění vypadat. Z povahy věci je však zřejmé, že z odůvodnění musí být účastníku řízení jasné, jak a na základě čeho správní orgán rozhodl. Současně musí být rozhodnutí přezkoumatelné v soudním řízení. Nutno připomenout, že soudům nepřísluší nahrazovat úvahy správního orgánu. Právo na řádné odůvodnění a jemu odpovídající povinnost správního orgánu je jedním ze základních principů právního státu a je nástrojem k zajištění předvídatelnosti aplikace práva, právní jistoty a vyloučení libovůle. Z odůvodnění musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Dále je třeba, aby z něho bylo zřejmé, proč přezkumný orgán nepovažoval za důvodnou skutkovou a právní argumentaci účastníka řízení a proč důvody uvedené v žádosti o přezkoumání rozhodnutí správního orgánu prvního stupně považuje za liché, mylné nebo vyvrácené. Nestačí, pokud přezkumný orgán při vypořádávání se s touto argumentací pouze konstatuje, že je nesprávná, avšak neuvede, v čem (tj. v jakých konkrétních aspektech resp. důvodech právních či případně skutkových) její nesprávnost spočívá.

[23] Povinnost sdělit důvody rozhodnutí, které může záporně ovlivnit práva nebo zájmy soukromé osoby, je také jedním z důležitých principů dobré správy. Pokud mají soudy ve správním soudnictví přezkoumávat rozhodnutí vydané v oblasti veřejné správy [§ 4 odst. 1

písm. a) s. ř. s.], je z povahy věci nutné, aby bylo z daného rozhodnutí zřejmé, z čeho správní orgán vycházel a jakými skutkovými a právními úvahami se řídil.

[24] Skutečnosti, jimiž by se měl správní orgán rozhodující o disciplinárním přestupku dle zákona o vysokých školách vždy zabývat, a svoji úvahu a hodnocení těchto skutečností by měl následně pojmout do odůvodnění rozhodnutí, jsou ostatně specifikovány v § 65 odst. 3 tohoto zákona (*Při ukládání sankcí se přihlíží k charakteru jednání, jímž byl disciplinární přestupek spáchán, k okolnostem, za nichž k němu došlo, ke způsobeným následkům, k míře zavinění, jakož i k dosavadnímu chování studenta, který se disciplinárního přestupku dopustil, a k projevené snaze o nápravu jeho následků. Vyloučit ze studia lze pouze v případě úmyslného spáchání disciplinárního přestupku.*).

[25] Již z výše uvedené rekapitulace relevantních částí správního spisu je zřejmé, že rozhodnutí rektora ve světle shora uvedených obsahových požadavků neobstojí. Odůvodnění tohoto rozhodnutí postrádá konkrétní důvody, o něž se opírá, chybí též jakékoli adresné vypořádání se s námitkami žalobce uvedenými v jeho žádosti o přezkoumání rozhodnutí děkanky. Stručný odkaz na závěry vyplývající ze zasedání disciplinární komise je nedostatečným, takovým odkazem nelze řádné odůvodnění rozhodnutí (kde by třeba i postačovalo shrnutí závěrů dané komise) nahradit.

[26] Obdobnými nedostatky trpí též rozhodnutí děkanky, které v odůvodnění obsahuje pouze velmi zkratkový pokus o popis žalobcova skutku [kupříkladu k náležitostem rozhodnutí o jiném správním deliktu srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006-73, ve věci „*AQUA SERVIS, a. s.*“, publ. pod č. 1546/2008 Sb. NSS (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz)].

[27] Důvodná je též žalobcova námitka, že ani v jednom z uvedených rozhodnutí není rozvedena subjektivní stránka (otázka zavinění, zde ve formě úmyslu, viz § 65 odst. 3 zákona o vysokých školách *in fine*) spáchaného deliktu.

[28] Na nedostatecích odůvodnění napadených rozhodnutí nemění ničeho ani to, že se žalobce účastnil jednání disciplinární komise.

[29] Nutno uvést, že zcela konkrétní a odpovídající zdůvodnění postupu a závěrů správních orgánů žalovaná podala až ve vyjádření k žalobě. Nedostatek odůvodnění rozhodnutí však nelze nahrazovat podrobnou argumentací uvedenou ve vyjádření v průběhu soudního řízení (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2004, č. j. 3 As 51/2003-58, či ze dne 17. 12. 2008, č. j. 1 As 80/2008-68, publ. pod č. 1787/2009 Sb. NSS).

V. Závěr a náklady řízení

[30] Po provedeném řízení soud shledal, že napadené rozhodnutí rektora Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a proto je dle § 76 odst. 1 písm. a), § 78 odst. 1, 4 s. ř. s. zrušen a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V něm, vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.), přezkumný orgán své rozhodnutí odůvodní způsobem odpovídajícím zákonu.

[31] Soud se zabýval též otázkou, zda zrušit i rozhodnutí děkanky. Okolnosti případu, za nichž je krajský soud podle § 78 odst. 3 s. ř. s. oprávněn zrušit i rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, je však třeba posuzovat i ve vztahu k právní úpravě, podle níž bylo správní řízení vedeno, a to zejména s ohledem na rozhodovací modalitu přezkumného orgánu.

V případě, kdy přezkumný orgán nemůže rozhodnutí správního orgánu prvního stupně zrušit a věc tomuto orgánu vrátit k dalšímu řízení (srov. § 68 odst. 4 zákona o vysokých školách), může soud takové prvotní rozhodnutí zároveň (se zrušením přezkumného rozhodnutí) zrušit pouze tehdy, pokud nemělo být vůbec vydáno nebo pokud předchozí řízení trpělo takovými vadami, že v něm nelze dále pokračovat. Vzhledem k tomu, že soud dospěl k závěru o napravitelnosti vad rozhodnutí děkanky v novém řízení o žalobcově žádosti o přezkoumání tohoto rozhodnutí, ustal se zrušením rozhodnutí rektora.

[32] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce dosáhl v řízení o žalobě plného úspěchu, a proto má právo na náhradu nákladů řízení vůči žalované. Odměna žalobcova advokáta a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v tomto případě za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba) a dva režijní paušály, tedy ve výši 2 x 2 100 Kč a 2 x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. a), d), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 4 800 Kč. Žalobci dále přísluší náhrada za zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč. Celkem mu tedy vůči žalované byla přiznána náhrada nákladů ve výši 7 800 Kč. K jejímu zaplacení soud určil přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 26. září 2012

Mgr. Petr Pospíšil, v.r.
člen senátu
(předsedkyně senátu JUDr. Zuzana Bystřická
nepřítomna kvůli čerpání dovolené)